SAMEN WERKINGS VERBAND
PO Langstraat Heusden Altena

Beschrijving doelgroep SBO verbrede toelating

28 maart 2025

Korte typering doelgroep SBO

Elke leerling die het SBO bezoekt, heeft een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) voor de schoolsoort van een samenwerkingsverband nodig. Die (tijdelijke) verklaring wordt door het SWV gegeven als het oordeel van de TAC is dat het kind geen regulier basisonderwijs (meer) kan volgen op dat moment. Het regulier onderwijs kan op dat moment niet het onderwijs en de ondersteuning bieden die passen bij de ontwikkelings- en ondersteuningsbehoeften die dit kind actueel heeft.

Korte typering leerlingen verbrede toelating

Het samenwerkingsverband en de SBO scholen in de regio werken met verbrede toelating. Dit betekent dat deze scholen leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zo thuisnabij mogelijk onderwijs bieden. Soms blijft plaatsing binnen een school voor speciaal onderwijs toch noodzakelijk, omdat deze school adequaat antwoord kan geven op de ondersteuningsvraag van een leerling waar dat niet kan binnen het SBO.

De verbrede toelating bedient leerlingen die niet perse andere problematieken hebben dan de reguliere SBO-leerling, maar die meer of intensievere mate ondersteuning nodig hebben.

Leerlingen die onder de verbrede toelating SBO vallen, behoren binnen het SWV PO LHA tot een van de volgende categorieën:

1. Leerlingen met moeilijk verstaanbaar internaliserende problematiek

   Het gaat bij deze, soms teruggetrokken, kinderen om aan autisme verwante problematiek of sociaal-emotionele problematiek dat zich uit in angstig of teruggetrokken gedrag. Deze leerlingen hebben baat bij en ontlenen hun veiligheid aan rust, structuur, duidelijkheid en voorspelbaarheid. Deze leerlingen raken onder de indruk van externaliserende gedragingen van andere kinderen. Zij hebben een veilige omgeving nodig.

2. Leerlingen met moeilijk verstaanbaar externaliserend gedrag

   Kinderen die externaliserende gedragsproblemen hebben, maar die ontwikkelpotentie laten zien of in zich hebben om de externaliserende gedragsproblemen te leren beheersen of te verminderen, kunnen op het SBO terecht. Het zijn leerlingen die bij een goede, gedegen aanpak zodanig beïnvloedbaar zijn dat zij het groepsonderwijs op het SBO kunnen volgen.

   Leerlingen die in de groep meerdere keren per dagdeel korte individuele aandacht nodig hebben of individuele aansturing, horen ook bij de doelgroep verbrede toelating. Voorwaarde is dat er meerdere momenten zijn, soms zichtbaar in korte periodes, dat de leerling aan leren en werken toekomt, waarbij niet sprake is van permanente 1:1 ondersteuning.

3. Leerlingen vanuit de onderinstroom

   Het SBO biedt onderwijs aan kinderen die in de kleuterperiode niet in het reguliere basisonderwijs kunnen instromen, vanwege de mate van ondersteuningsbehoefte op diverse gebieden. Hierbij speelt ook de beperkte zelfredzaamheid een rol. Vanwege de problematiek die al in de vroege levensjaren te zien is hebben zij al behandeling gehad op een specialistische voorschoolse voorziening. Hierbij gaat het om de typeringen 1, 2, 4 en 5. Bij deze leerlingen is in een aantal gevallen nog onduidelijk of het om een blijvende ontwikkelingsachterstand gaat. Het gaat om leerlingen die tussen hun vierde en zesde levensjaar op het SBO in de kleutergroep instromen. In deze procedure van

overstappen is er een contactpersoon vanuit het SWV PO LHA betrokken.

Op SBO De Leilinde zijn er structurele mogelijkheden in de ondersteuning om leerlingen door de dag heen te verschonen of om leerlingen te begeleiden om zichzelf te kunnen verschonen met verbale instructie

4. Leerlingen met forse taalontwikkelingsproblemen (TOS)

   Leerlingen die een forse taal ontwikkelingsproblematiek kennen, die onvoldoende passende ondersteuning op regulier onderwijs kunnen krijgen en die niet door cluster 2 (Auris) worden opgevangen ("omdat de taalproblematiek niet voorliggend is in de ontwikkeling"), moeten op het SBO een passende onderwijsplek krijgen. Het gaat om kinderen die soms een vastgestelde taalontwikkelingsstoornis hebben (TOS) maar ook om kinderen met taalzwakte en taalachterstand, waardoor ze vaak onvoldoende tot ontwikkeling kunnen komen. Dit vraagt gespecialiseerde inzet en een adequaat aanbod binnen het SBO op gebied van het ondersteunen van taalontwikkeling, naast de voorliggende problematiek.

5. Leerlingen met minder hoge intelligentie

   Het SBO kent onder meer een groep leerlingen met minder hoge intelligentie (IQ van 55 - 63). Als we spreken over deze doelgroep gaan we uit van kinderen die langzamer leren en vaak ook andere ontwikkelingsvragen hebben, zoals het aanleren van zelfredzaamheid of op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
   Deze leerlingen hebben soms de mogelijkheid zich op het SBO te ontwikkelen. Dat is het geval als een leerling uit deze categorie aan het IQ overeenkomstige leerresultaten laat zien. Dan kan deze leerling profiteren van het SBO aanbod. Daardoor hoeft de leerling niet naar een school voor zeer moeilijk lerende kinderen (ZML). De ZML leerlingen zijn in de leeftijd van 4 tot en met 13 jaar en hebben een ondersteuningsbehoefte op het gebied van de leerbaarheid. We gaan bij deze doelgroep uit van een zeer intensief didactisch aanbod welke zal leiden naar een verwacht uitstroomniveau van minimaal M4. We spreken dan van een leerrendement van <50%. De individuele behoeften en ontwikkelingsperspectieven van de leerlingen verschillen in complexiteit en uitstroomperspectief. Als gevolg van de beperkte cognitieve mogelijkheden hebben de leerlingen veelal ook extra aandacht nodig voor hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Intensieve en gerichte begeleiding op deze ontwikkelingsgebieden is dan ook noodzakelijk.
   Van belang is dat er wel didactische groei zichtbaar is en dat het welbevinden van de leerling acceptabel is. Wanneer leerlingen niet meer met plezier en motivatie tot leren komen en/of de sociaal-emotionele ontwikkeling onder druk komt te staan, zou dat een indicatie voor een verwijzing naar een SO school kunnen zijn.

   Bij het besluiten tot een TLV SBO verbrede toelating speelt het welbevinden van de betreffende leerling altijd een rol. Hiermee wordt bedoeld: als het gaat om de leerlingen die op de reguliere basisschool nog met voldoende plezier en motivatie tot leren komen, zou dat eventueel een contra-indicatie voor verwijzing naar het SBO kunnen zijn. De basisschool moet dan wel een passend aanbod op didactisch en sociaal emotioneel leren kunnen bieden.

6. Leerlingen met meer dan gemiddelde intelligentie

   Bij deze doelgroep gaat het om leerlingen, waarbij sprake is van gedragsproblematiek, maar ondanks de uiting in gedrag, wel prestaties op didactisch gebied passend bij de intelligentie zichtbaar zijn. De gedragsproblematiek is in dit geval voorliggend en belemmerend voor een reguliere schoolplaatsing, waardoor SBO plaatsing wenselijk is en hen een passend aanbod te bieden.

   Wanneer het gaat om leerlingen die een hoog IQ gecombineerd met forse

externaliserende problematiek vanuit oppositioneel gedrag of hechtingsproblematiek, ontstaat er een onveilige setting voor een groot deel van de SBO doelgroep. En is het SBO voor hen niet de juiste plaats.

7. Leerlingen met medisch/ fysieke ondersteuningsbehoeften

Bij deze doelgroep gaat het om leerlingen, waarbij sprake is van medische of fysieke ondersteuningsbehoeften, waarvoor het regulier onderwijs niet passend blijkt. Het zijn doorgaans leerlingen die zich wel zelfstandig voort kunnen bewegen en mee kunnen helpen met ADL-taken, maar die hier (verbale) aansturing bij nodig hebben. Het kan ook gaan om leerlingen die medische handelingen (expertise van BIG-geregistreerde personen noodzakelijk) vragen. Plaatsing is alleen ter overweging als er een externe hulpverlener beschikbaar is voor de medische handelingen of verzorging van de leerling. Deze hulpverlener is dan op afstand beschikbaar. De SBO-scholen hebben afspraken met zelfstandige fysiotherapeuten die behandeling kunnen bieden onder schooltijd. Dit gaat om eerstelijns hulpverlening.

Grenzen van het SBO bij verbrede toelating

De doelgroep die het SBO in de verbrede toelating kan bedienen, is begrensd. De volgende categorieën leerlingen zullen, zo is afgesproken in het SWV, binnen de verbrede toelating niet op het SBO worden geplaatst:

1. Kinderen die, bij externaliserend gedrag, vanwege dat gedrag al veel schoolwisselingen hebben meegemaakt. Veel schoolwisselingen is dan gedefinieerd als drie keer een basisschool gehad of twee keer eerder een SBO, anders dan verhuizing.

2. Leerlingen met een bekostigingscategorie SO midden of hoog. Het gaat hier vaak om kinderen met ernstige meervoudige of lichamelijke beperkingen (EMB). Het zijn leerlingen die medisch handelen (BIG?) vragen van de medewerkers van school. Plaatsing is alleen ter overweging als er een externe hulpverlener beschikbaar is voor de medische handelingen of verzorging van de leerling. Deze hulpverlener is dan op afstand beschikbaar.

3. Kinderen met externaliserend gedrag die extreem veel aandacht nodig hebben. Extreem veel aandacht is hierbij gedefinieerd als:

   - 1 : 1 constant in een apart kamertje moeten zijn, of
   - 1 : 1 aandacht in een groep. Situatie waarin het kind in de groep niet momenten tot werken komt zonder constante individuele aandacht en nabijheid.
   - Waar de veiligheid van het kind zelf, van andere kinderen of personeel structureel in het geding komt door fysieke agressie, is de opvang op SBO niet (meer) mogelijk. Wij duiden dit aan als kinderen die de grenzen van het SBO overschrijden omdat de veiligheid in het geding is.
   - Kinderen waar zorg voorliggend is op onderwijs. Het gaat om kinderen die eerst intensieve behandeling of dagbehandeling nodig hebben.
   - Leerlingen die weglopen van school als ze niet continu onder toezicht staan van een medewerker

4. Kinderen die niet volledig zindelijk zijn. Deze leerlingen zijn plaatsbaar binnen specifieke afspraken en kaders van SBO Het Zilverlicht, maar leid niet tot volledige schoolgang. Dit is alleen mogelijk als er op afroep iemand beschikbaar is om de verschoning te verzorgen. Voor De Leilinde gelden andere afspraken (zie hierboven).